

Школско такмичење из Српског језика – матерњег

6. фебруар 2026.

3. категорија – VIII (осми) разред основне школе

ЛОЗИНКА

(петероцифрени број и реч)

БОДОВИ		
остварени број бодова	укупан број бодова	проценат решености (%)
	50	

1. Испит се састоји од 30 питања и решаваш га 90 минута.
2. Пре почетка решавања испита треба пажљиво да попуните листић са лозинком.
3. Лозинку са листића препиши на прву страницу испита.
4. Након што попуниш листић са лозинком, спреми га у коверту.
5. Пажљиво прочитајте испитне задатке и упутства за њихово решавање.
6. Решења уписујете на предвиђена места у испиту. Користите искључиво хемијску оловку која пише плавом или црном бојом.
7. Испит пишите искључиво писаним, не штампаним словима, правописно и граматички тачно те читко. Нечитки одговори бодоваће се са нула (0) бодова.
8. Током решавања испита можете се користити папиром за концепт који Вам је додељен од Школске комисије и оверен печатом школе. Одговори у концепту се не вреднују. Након завршетка писања тај папир се предаје Школској комисији и чува са другом документацијом такмичара.
9. Исправљени одговори се вреднују само ако је погрешно написан одговор стављен у заграду и прецртан једном водоравном линијом, а поред тачно написаног одговора стављени Ваши иницијали / почетна слова имена и презимена такмичара (скраћени потпис, а не пуно име и презиме).
10. Када решите задатке, проверите одговоре. Испит предајте члану Школске комисије.
11. После објаве привремене ранг-листе имате право увида у испит и право на писану жалбу.

Желимо Вам много успеха!

Школска комисија:

1. _____ (председник Школске комисије)
2. _____ (члан Школске комисије)
3. _____ (члан Школске комисије)

Питања од 1. до 3. се односе на песму *Подне*. Прочитајте песму и одговорите на питања.

Подне

Над острвом пуним чемпреса и бора,
Младо, крупно сунце пржи, пуно плама;
И трепти над шумом и над обалама
Слан и модар мирис пролетњег мора.

Љубичасте горе, гранитне, до свода,
Зрцале се у дну; мирно и без пене,
Површина шушти и целива стене,
Свод се светли топал, стаклен, изнад вода.

Прах сунчани трепти над испраним песком,
И сребрни галеб понекад се види,
Светлуца над водом. И миришу хриди
Мирисом од риба и модријем вреском.

Све је тако тихо. И у мојој души
Продужено видим ово мирно море:
Шуме олеандра, љубичасте горе,
И блед обзор што се протеже и пуши.

Немо стоје у њој сребрнасте, родне
Обале и врти; и светли и пали
Младо, крупно сунце; и не шуште вали –
Галеб још светлуца. Мир. Свуда је подне.

Јован Дучић

1. Којој лирској врсти припада наведена песма?

- а) дескриптивној
- б) родољубивој
- в) љубавној
- г) мисаоној

	1
--	---

2. Које основно расположење преовладава у песми?

- а) немир
- б) узбуђеност
- в) разочарање
- г) усамљеност

	1
--	---

3. Које се песничке слике јављају у наведеним стиховима?

*И сребрни галеб понекад се види,
Светлуца над водом. И миришу хриди
Мирисом од риба и модријем вреском.*

- а) визуална и тактилна
- б) визуална и олфактивна
- в) аудитивна и густативна
- г) густативна и олфактивна

	1
--	---

Питања од 4. до 6. се односе на следећи одломак. Прочитајте одломак и одговорите на питања.

Пилипенда

Пилип Бакљина спаваше, на огњишту, обучен, покривен хаљком, главом окренутом ка слабом пламену који је лискао дно лонца, објешена о вериге. Запаљено смреково коријење давало је више дима него пламена; дим је плавио мрачну кућицу, дизао се под сламени кров, покушавајући да изађе кроз једини отвор на крову. Вјетар је сузбијао дим, те би се лице Пилипово намрштило, а промолили се крупни жућкасти зуби под четкастим просједим брковима. Кад би вјетар утолио, дим би уграбио прилику да се извуче, те се могаху разабрати: у једном углу кревет, испуњен сламом, али сав расклиман; у другом разбој и на њему неколико хаљина; према вратима кош и над њим нахерена полица са неколико комада посуђа; око огњишта још два-три лонца и толико трножних сточића. И то бјеше цијело покућство!

У дворишту домаћица, Јела Пилипова, ситна жена, ружна, посматраше на позитку два бременца смрекових пањева, помијешаних са неколико ситних грабових цјепаница, што су њих двоје са великом муком за два дана насјекли и прикупили по забрежју, над селом. Вјетар је ландарао њеним зубуном и косом без повезаче, а она је намјештала пањеве, како ће товар изгледати већи.

(одломак)

Симо Матавуљ

4. Који облик описивања преовладава у наведеном одломку?

- а) пејзаж
- б) портрет
- в) ентеријер
- г) екстеријер

	1
--	---

5. Где живе Пилип и Јела?

- а) у Срему
- б) у Истри
- в) у Славонији
- г) у Далмацији

	1
--	---

6. Који деминутиви најбоље осликавају слабо имовинско стање ликова у одломку?

- а) кућица и бременце
- б) кућица и огњиште
- в) покућанство и кућица
- г) бременце и покућанство

	1
--	---

7. Уз имена ликова напиши слово које означава дело у којем се јавља одређени лик.

- а) *Покондирена тиква*
- б) *Сумњиво лице*
- в) *Поп Ћира и поп Спира*
- г) *Сеобе*

- ___ Вук Исакович
- ___ Меланија
- ___ Евица
- ___ Јеротије Пантић

	4
--	---

8. Која стилска фигура се јавља у наведеним стиховима?

А камен овај, ко пирамида

Што се из праха диже у небо, _____

	1
--	---

9. Одредите да ли су следеће тврдње тачне или нетачне.

	2
--	---

Строфа од четири стиха зове се пептима.	T	H
Обгрљена рима има схему abba.	T	H

10. Одредите да ли су следеће тврдње тачне или нетачне.

	3
--	---

Аутобиографија је књижевна врста у којој аутор пише о туђем животу.	T	H
Исидора Секулић је аутор дела <i>Српски народни језик, боље рећи говор</i> .	T	H
Народна песма <i>Јакшићи кушају љубе</i> припада предкосовском циклусу епских песама.	T	H

11. Како се зове песма из које су наведени стихови?

Два цвијета у бостану расла:
плави зумбул и зелена када.
Плави зумбул оде на Дољане,
оста када у бостану сама.

	1
--	---

12. Којем књижевном роду и врсти припада дело *Живот и прикљученија*?

	1
--	---

Питања од 13. до 15. се односе на следећи одломак. Прочитајте одломак и одговорите на питања.

О узвицима вала, море и бре

У обичном говору наших људи на улици, пијаци или другде, у свакидашњим разговорима, препиркама, весељима, па чак и у песми, врло често могу се чути узвици *вала, море* и *бре*. Те су речи толико честе да су понегде постале праве правцате поштапалице: употребљавају се по навици, без икаквог смисла и потребе..

Шта стварно значе речи *вала, море* и *бре* и како су доспеле у наш језик, у наш свакидашњи говор?

Реч *вала*, која се чује и као *валај* и *валах*, примили смо из турског језика, где значи исто што и наше „богами” или „боме”, „баш”, „е баш” и сл.

(...)

Море је узвик грчког порекла. Некад, у старом грчком језику, *море* је значило: „будало!” Данас чак ни код самих Грка израз *море* нема тако погрдно значење, али се извесна оштрина ипак задржала, па њиме најчешће изражавамо претњу, љутњи или негодовање.

(...)

Узвик *бре* примили смо од Турака, а они су га, по свој прилици, преузели од Грка. Тешко је утврдити шта је та реч некад значила, али данас се њоме најчешће изражава претња, чуђење или подстицање.

(одломак *Приче и речима*)

Милан Шипка

13. Из којег језика потиче узвик *вала*?

- а) грчког
- б) руског
- в) турског
- г) арапског

	1
--	---

14. Какво значење има данас израз *море*?

- а) погрдно
- б) претеће
- в) похвално
- г) одобравајуће

	1
--	---

15. Којим функционалним стилем је написан наведени одломак?

	1
--	---

16. Заокружите уљеза у наведеном низу:

на, у, по, при, према, само.

	1
--	---

17. Означеној речи у реченици одредите падеж, његову службу и значење.

Никола игра фудбал у дворишту.

падеж: _____

служба: _____

значење: _____

	3
--	---

18. Означеном глаголу у реченици одредите глаголско време, глаголски вид и глаголски род.

Милан се осврну око себе.

глаголско време: _____

глаголски вид: _____

глаголски род: _____

	3
--	---

19. Која врста зависног односа је присутна у наведеној зависноскоженој реченици.

Уколико поправим оцене, ићи ћу на екскурзију.

а) узрочни

б) допусни

в) условни

г) последични

	1
--	---

20. Која је врста напоредног односа присутна у наведеној независноскоженој реченици?

Или ћу купити колач, или ћу купити тарту.

а) саставни

б) раставни

в) супротни

г) закључни

	1
--	---

21. А) Којим је начином грађења настао придев српски?

Б) До које гласовне промене је дошло приликом грађења?

	2
--	---

22. Сложите хронолошким редом, почевши од најстаријег, етапе у развоју српског књижевног језика. Најстарији означи бројем 1, најмлађи бројем 5.

народни ____

српкословенски ____

рускословенски ____

славеносрпски ____

старословенски ____

	1
--	---

23. Подвуците који од наведених језика није заступљен у другом издању *Српског рјечника*.

	1
--	---

латински, немачки, руски, српски.

24. Која је од наведених реченица правилно написана у управном говору, трећи модел?

а) „Дођи вечерас”, рекао ми је Никола, „да прославимо победу.”

б) „Дођи вечерас” рекао ми је Никола „да прославимо победу.”

в) „Дођи вечерас”, рекао ми је Никола, „Да прославимо победу.”

г) „Дођи вечерас”, рекао ми је Никола, „да прославимо победу”.

	2
--	---

25. Која је од наведених скраћеница написана правилно?

а) др

б) мм.

в) проф

г) гђица.

	1
--	---

26. Одредите врсту функционалног стила којим је писан сваки од наведених текстова.

а) „Хеј, Ана, шта радиш? Хоћемо ли вечерас у биоскоп?”
„Нема шансе, морам да урадим матиш.”

б) Тако, свуда на свету, где год моја мисао крене или стане, наилази на верне и ћутљиве мостове као на вечиту и вечно незасићену људску жељу да се повеже, измири и споји све што искрсне пред нашим духом, очима и ногама, да не буде дељења, противности ни растанка.

в) Социолект, или социјални дијалекат остварење је општег књижевног (стандардног) језика засновано на посебностима појединих слојева друштва који, иначе, говоре општим књижевним (стандардним) језиком.

г) Прошле недеље пред публиком у центру „Исидор Добровић” у Дарувару, те у СКЦ-у „Мославина” у Рогожи, ансамбл продукције „Беоарт” из Новог Сада извео је познату представу направљену по приповетци Петра Кочића.

д) Поштовани,
Молим Вас да ми издате потврду о некажњавању ради заснивања радног односа.
У прилогу Вам достављам потврду о плаћеној неопходној такси.

	5
--	---

27. Разврстајте у задату табелу наведене примере:

кринц, сестрица, сека, чакшире, бабускара

жаргонизам	пејоратив	хипокористик	дијалектизам	деминутив

	5
--	---

28. Којој врсти културе припада догађај на фотографији?

	1
--	---

- а) поп
- б) високој
- в) филмској
- г) медијској

29. Који од наведених филмова по врсти није анимирани?

- а) Ледено доба
- б) Краљ лавова
- в) Балкански шпијун
- г) Прича о играчкама

	1
--	---

30. Сложите хронолошким редом филмске планове према удаљености од посматрача ка објекту снимања почевши од најудаљенијег. Најудаљенији означи бројем 1, најближи бројем 5.

- детал _____
- американ _____
- тотал _____
- средњи _____
- крупни _____

	1
--	---